

บทที่ 1

บทนำ

สภาพปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสิทธิทางการเมืองขั้นมูลฐานของประชาชนตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่ให้เสรีภาพแก่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครอง โดยการพิจารณาเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งไปทำหน้าที่แทนตนในสภาผู้แทนราษฎร เพื่อมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของประชาชน ซึ่งเรียกว่ากระบวนการนิติบัญญัติ รวมทั้งการเข้าไปทำหน้าที่รัฐบาลบริหารประเทศให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน¹

ในความหมายนี้ การเลือกตั้งจึงเปรียบเสมือนกระบวนการกลั่นกรองบุคคล โดยประชาชนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน คุณภาพหรือความสำเร็จของการเลือกตั้งย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกครีให้เป็นตัวแทน นั้นหมายความว่า การเลือกตั้งจะมีความหมายตามครรลองของประชาธิปไตย ก็ต่อเมื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง โดยมีสำนักหรือเหตุผลในเชิงการเมือง² กล่าวคือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งต้องเกิดจากการตระหนักในคุณค่าและเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง เกิดจากความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีประสิทธิภาพการเมือง เพื่อผลักดันให้ผู้ของตนพอใจได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ หรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวรัฐบาลนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น เหตุผลหรือสำนักในเชิงการเมืองจึงเป็นหัวใจสำคัญของการเลือกตั้งที่มีความหมายตามนัยของประชาธิปไตย

¹กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, เอกสารสรุปผลการสัมมนาเพื่อประเมินผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2531 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2532), หน้า 1.

²กระมล ทองธรรมชาติ, การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล (กรุงเทพมหานคร: มาสเตอร์เพส, 2531).

สำหรับประเทศไทย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตยได้ปีเศษ โดยมุ่งหวังว่าจะเป็นกลไกที่นำมาซึ่งตัวแทนของประชาชนที่จะทำหน้าที่สนองตอบต่อความต้องการและผลประโยชน์ของประชาชน การเลือกตั้งจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของประชาธิปไตยไทย และถูกจัดให้มีขึ้นเสมอ ยกเว้นช่วงที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการเท่านั้น แต่เมื่อไรที่การปกครองของไทยมีแนวโน้มเป็นประชาธิปไตย การเลือกตั้งก็จะถูกจัดให้มีขึ้น³

นับตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีการเลือกตั้งทั่วไปทั้งหมด 17 ครั้ง และทุกครั้ง จะมีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทยอยู่เสมอ ตัวอย่างเช่น

กระมล ทองธรรมชาติ ตั้งข้อสังเกตว่า แม้ว่าการเลือกตั้งครั้งที่ 13, 14 และ 15 จะมีราษฎรไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากกว่าร้อยละ 50 แต่ก็ยังไม่อาจกล่าวด้วยความมั่นใจได้ว่าราษฎรเหล่านี้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยสำนึกเชิงการเมือง มากกว่าถูกขึ้นใจโดยอำนาจราชการหรือเพราะเห็นแก่อำมีสินจ้าง⁴

พรศักดิ์ ม่องแก้ว และ สุจิต บุญบงการ ตั้งข้อสังเกตจากการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทยว่า แนวโน้มการเลือกตั้งของไทยมีลักษณะการระดมมากขึ้น โดยเฉพาะความพยายามจากกระทรวงมหาดไทยที่จะชักจูงให้คนมาลงคะแนนเสียงมากขึ้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่า เหตุผลที่ทำให้คนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเพราะการระดมมากน้อยเพียงใด หรือเป็นเพราะตระหนักในความสำคัญของการเลือกตั้ง⁵

³พรรัตน์ เตชะเสถียร, "การออกเสียงเลือกตั้งในอำเภอป่าตอง : ศึกษาเฉพาะกรณีการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในอัตราสูง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525).

⁴กระมล ทองธรรมชาติ, การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล, หน้า 80.

ข้อสังเกตดังกล่าวเป็นการตั้งข้อสงสัยต่อคุณภาพการเลือกตั้งของไทยว่ามีความหมายตามครรลองของประชาธิปไตยหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบการเลือกตั้ง กล่าวคือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนนั้น มีเหตุผลอย่างไร ไร้เหตุผลเชิงการเมืองซึ่งจะทำให้การเลือกตั้งมีความหมายตามนัยของประชาธิปไตยหรือไม่ ซึ่งเป็นที่มาสำคัญของการศึกษา

สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนครราชสีมาอาจกล่าวได้ว่ามีความสำคัญต่อประชาธิปไตยไทย ทั้งนี้เพราะจังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้แทนราษฎรได้จำนวน 15 คน มากเป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพฯ ผู้แทนราษฎร 15 คน ที่เป็นผลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนจังหวัดนครราชสีมาย่อมมีผลกระทบต่อคุณภาพของรัฐสภา ประกอบกับจากสถิติการเลือกตั้งของจังหวัดในระยะหลัง พบว่า โดยทั่วไปประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าร้อยละ 50 โดยการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 ประชาชนไปใช้สิทธิร้อยละ 70.49 ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนจังหวัดนครราชสีมาเป็นไปตามครรลองของประชาธิปไตยหรือไม่ กล่าวคือ ประชาชนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของจังหวัดนครราชสีมาไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเหตุผลอะไร ไร้เหตุผลที่เกิดจากการตระหนักในความสำคัญและ เห็นคุณค่าของการเลือกตั้ง ซึ่งจะทำให้การเลือกตั้งมีความหมายตามนัยของประชาธิปไตยหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สำคัญดังนี้

1. เพื่อศึกษาว่า ประชาชนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในจังหวัดนครราชสีมา นั้นไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วยเหตุผลอะไร

5พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สุจิต บุญบงการ, "รายงานการวิจัยเพื่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทย : ศึกษาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2522" (เสนอต่อ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525). (อัคราเนนา)

2. เพื่อศึกษาว่า ในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา ผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน มีเหตุผลในการไปใช้สิทธิเหมือนกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร หรือไม่

แนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา

แนวความคิดที่ใช้เป็นฐานในการศึกษาเรื่องนี้ ได้แก่ แนวความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดมไปด้วยความสํานึกของตนเอง⁶ และทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง⁷

แนวความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดม ด้วยความสํานึกของตนเอง แนวความคิดนี้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดม หมายถึงการกระทำที่ได้รับการจูงใจให้มีอิทธิพลต่อรัฐบาล โดยความเคารพ ความรัก ความยินยอม ความกลัว หรือโดยต้องการประโยชน์จากผู้ชักจูง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสํานึกของตนเอง อันหมายถึง การกระทำที่เกิดจากตัวของผู้กระทำเองโดยมุ่งหวังให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล แนวความคิดนี้เห็นว่ประชาชนจำนวนมาก ซึ่งมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เช่น การเลือกตั้งไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมเนื่องจากความสนใจของตนเอง ในอันที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล แต่เข้าร่วมเนื่องจากถูกระดม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁶สรุปจาก Samuel P. Huntington and Joan M. Nelson, No Easy Choice : Political Participation in Developing Countries (Cambridge: Harvard University Press, 1976).

⁷สรุปจาก พงศธร จันทรแก้ว, "ผลกระทบของการโฆษณาชวนเชื่อเสียงต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535).

ทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลผลักดันให้เกิดพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ กันเมื่ออยู่ด้วยกัน 3 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแบบทางสังคมวิทยา ว่าด้วยอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจสังคม เช่น ที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น ที่มีผลต่อพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบนี้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบที่ 2 คือ ตัวแบบทางเศรษฐศาสตร์ ที่ว่าด้วยอิทธิพลของความสำนึกเชิงเหตุผลของบุคคล ที่มีผลต่อพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือผู้ลงคะแนนเสียงรู้ว่าผลประโยชน์ของตนคืออะไร ผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมินผู้สมัครว่าให้ประโยชน์แก่ตนเพียงใด และลงคะแนนเสียงตามผลของการประเมินนั้น และตัวแบบสุดท้ายคือตัวแบบทางจิตวิทยาที่ว่าด้วยอิทธิพลของความผูกพันของบุคคลที่มีต่อพรรคการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ ผู้ลงคะแนนจะลงคะแนนตามความผูกพันที่ตนมีต่อพรรคการเมือง เป็นสำคัญ

สมมุติฐานของการศึกษา

จากวัตถุประสงค์ของการศึกษา และแนวความคิดที่ใช้เป็นกรอบการศึกษา การศึกษาเรื่องนี้จึงได้กำหนดสมมุติฐานไว้ดังนี้

บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน จะมีเหตุผลของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแตกต่างกัน โดยที่บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูง เหตุผลของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเกิดจากการมีสำนึกทางการเมือง ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำจะเกิดจากการระดม

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องเหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณี เขต 1 จังหวัดนครราชสีมา มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ได้จำกัดขอบเขตไว้เฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 ทั้งนี้เพราะประการแรก เขตเลือกตั้งในจังหวัดนครราชสีมา กล่าวได้ว่ามีความสำคัญทางการเมือง เพราะในการเลือกตั้งครั้งนี้ จังหวัดนครราชสีมา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 15 คน มากเป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร และมีผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งอดีตเคยเป็นนายกรัฐมนตรีก่อนการยึดอำนาจเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2534 ประการที่ 2 เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ประกอบด้วย 2 อำเภอ อำเภอเมือง และอำเภอสูงเนิน เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะของความเป็นเมืองและชนบทอยู่ในเขตเดียวกัน อีกทั้งประชากรมีความแตกต่างหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่อำเภอเมืองซึ่งเป็นลักษณะที่เหมาะสมต่อการเป็นพื้นที่ในการศึกษาและประการสุดท้าย ยังไม่เคยมีผู้ใดทำการศึกษาเรื่องนี้ในเขตจังหวัดนครราชสีมา มาก่อน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535

สำหรับประชากรที่จะใช้ในการศึกษานี้ จากการกำหนดขอบเขตการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น ประชากรที่จะนำมาศึกษาจะทำการศึกษาเฉพาะประชาชนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและเป็นผู้มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนครราชสีมาเท่านั้น

ในการศึกษานี้จะให้ความสนใจกับเหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งว่าเป็นอย่างไร โดยมุ่งพิจารณาใน 2 ลักษณะ คือ

1. เหตุผลของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กล่าวคือ ด้วยเหตุผลอะไรประชาชนจึงไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะความสนใจทางการเมือง หรือเพราะถูกระดม

2. เหตุผลในการใช้สิทธิเลือกผู้สมัครคนใดให้เป็นตัวแทน กล่าวคือ ในการใช้สิทธิเลือกผู้สมัครคนใดเป็นผู้แทนราษฎรนั้น ประชาชนมีเป้าหมายอย่างไร ต้องการให้ตัวแทนทำอะไร และภายใต้เป้าหมายดังกล่าวประชาชนพิจารณาเลือกผู้สมัคร โดยยึดถือหลักการและมุ่งศึกษาว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับเหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือไม่อย่างไร

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เก็บรวบรวมจาก 3 วิธี ดังนี้ คือ

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร อันเป็นการเก็บข้อมูลจากเอกสารประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือ บทความ ข้อมูลสถิติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
2. การศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม จะเป็นวิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากประชากรในการวิจัย โดยแบบสอบถามจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล
3. การศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ จะเป็นการเก็บข้อมูลซึ่งได้จากบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีประสบการณ์ในการเลือกตั้ง ข้อมูลดังกล่าวจะนำมาใช้เสริมในการศึกษาครั้งนี้

การกำหนดตัวแปร

จากปัญหา สมมุติฐาน และแนวความคิดที่ใช้เป็นแนวทางการศึกษาได้กำหนดตัวแปรออกเป็น 2 พวกใหญ่ คือ

1. ตัวแปรอิสระ ซึ่งในที่นี้ คือ ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และที่อยู่อาศัย
2. ตัวแปรตาม คือ เหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ประกอบด้วย 2 อำเภอ คือ อำเภอเมือง และอำเภอสูงเนิน มีผู้มีมาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำนวน 159,175 คน โดยแยกเป็นอำเภอเมือง 129,236 คน และอำเภอสูงเนิน 29,939 คน ผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งดังกล่าว คือ ประชากรของการวิจัย แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดทางเวลาและงบประมาณ ผู้วิจัยไม่สามารถที่จะเก็บข้อมูลจากประชากรได้ทั้งหมด จึงได้เลือกทำการสุ่มตัวอย่างประชากร โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนแรก ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จาก 2 อำเภอ ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา โดยเลือกเขตพื้นที่อำเภอเมืองเป็นพื้นที่สำหรับการสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรวัยเรียนในเขตนี้มีทั้งส่วนที่เป็นชนบทหนาแน่น (urban) และส่วนที่เป็นชนบทซึ่งเป็นลักษณะเด่นชัดที่เหมาะสมกับการเปรียบเทียบในแนวความคิดของการวิจัยเรื่องนี้

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อเลือกอำเภอเมืองเป็นพื้นที่สำหรับการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified sampling) แบ่งพื้นที่อำเภอเมืองออกเป็น 2 กลุ่มย่อย (stratum) คือ พื้นที่เขตเมืองซึ่งได้แก่พื้นที่ในเขตเทศบาล และพื้นที่ชนบทซึ่งได้แก่พื้นที่นอกเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา อันเป็นความแตกต่างด้านที่อยู่อาศัยที่ต้องคำนึงถึงในการศึกษานี้ จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างตามกลุ่มบริเวณ (cluster sampling) แบ่งประชากรของทั้ง 2 กลุ่มพื้นที่ออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ซึ่งในการศึกษานี้แบ่งตามหน่วยเลือกตั้ง โดยมีสมมติฐานว่าแต่ละกลุ่มย่อยที่แบ่งมีความเหมือนเหมือนกัน เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล และลดค่าใช้จ่าย ลดเวลาในการเก็บข้อมูล แล้วทำการเลือกหน่วยเลือกตั้งตัวอย่างจากหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด โดยการจับสลากจำนวน 20 หน่วยเลือกตั้ง โดยแยกเป็นเขตเมือง 10 หน่วยเลือกตั้ง และเขตชนบท 10 หน่วยเลือกตั้ง

ขั้นสุดท้าย ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรจากแต่ละหน่วยเลือกตั้งที่เลือกมา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (simple random sampling) ในการสุ่มผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำนวน 400 คน กระจายตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ หน่วยเลือกตั้งละ 20 คน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 การเลือกประชากรวิจัยและหน่วยเลือกตั้งตัวอย่าง

เขตพื้นที่	หน่วยเลือกตั้งตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง
ในเขตเทศบาล	ตำบลในเมือง	1. วัดอีสาน 20
		2. โรงเรียนเทศบาล 1 (บูรพาวิทยากร) 20
		3. โรงเรียนวัดสระแก้ว 20
		4. วัดพ่าย 20
		5. วัดโพธิ์ 20
		6. ที่ทำการสภาตำบลห้วยทะเล 20
		7. โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา 20
		8. โรงเรียนหนองไผ่ล้อม 20
		9. วัดสวนพริกไทย 20
		10. โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย 20
นอกเขตเทศบาล	ตำบลโคกกรวด	1. บ้านหนองหัว 20
		2. บ้านโคกกรวด 20
		3. บ้านละลมหม้อ 20
		4. บ้านปรังแมลงวัน 20
		5. บ้านเตื่อ 20
		6. บ้านหนองเบ็ดน้ำ 20
		7. บ้านดอน 20
		8. บ้านหนองรังกา 20
		9. บ้านหนองกุ่ม 20
		10. บ้านโคกเพชร 20
รวม	20 หน่วย	400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่มุ่งสำรวจฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มุ่งสำรวจเกี่ยวกับเหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จะเป็นคำถามที่กำหนดให้เลือกตอบ เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้ตอบ

แบบสอบถามสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน ประกอบการขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้ และเมื่อสร้างแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้ผู้ตอบเขียนตอบแบบสอบถามเองเป็นส่วนใหญ่ และจะได้ทำการสัมภาษณ์เฉพาะผู้ที่ใหม่เข้ามาจามสามารถเขียนตอบได้ด้วยตัวเอง ใช้เวลาเก็บข้อมูล 30 วัน ระหว่างวันที่ 15 กันยายน 2535 ถึงวันที่ 14 ตุลาคม 2535

การวิเคราะห์และแปลความข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลความข้อมูลจะใช้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเป็นหลัก และใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เสริมในรายละเอียดบางประเด็นที่ชัดเจนขึ้น โดยการวิเคราะห์และแปลความข้อมูลได้ดำเนินการไปตามกรอบความคิดทางทฤษฎีในการศึกษา และวัตถุประสงค์ของการศึกษา กล่าวคือ จะได้ทำการวิเคราะห์ใน 2 ประเด็นใหญ่ คือ

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงเหตุผลของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา ว่าเป็นเพราะเหตุใด
2. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่มีผลต่อเหตุผลของการไปลงคะแนนเสียง
3. ทำให้เข้าใจพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน จังหวัดนครราชสีมา และสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป
4. สามารถแนะนำผลการศึกษาไปใช้พัฒนาระบบการเมืองของประเทศที่ก้าวหน้าได้ดียิ่งขึ้น

การเสนอรายงานการศึกษา

รายงานการศึกษานี้จะประกอบด้วยบทต่าง ๆ ตามลำดับขั้นตอน 5 บทด้วยกัน คือ บทที่ 1 บทนำ เป็นบทที่กล่าวถึง สภาพและความสำคัญของปัญหา ประเด็นที่ต้องการทำการศึกษา วัตถุประสงค์ สมมุติฐาน กรอบแนวคิด และทฤษฎีที่ใช้ ตลอดจนระเบียบวิธีวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจในพื้นฐานเบื้องต้น

บทที่ 2 ว่าด้วยแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งทบทวนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาคั้งนี้

บทที่ 3 ว่าด้วยสภาพทั่วไป ข้อมูล สถิติเกี่ยวกับการเลือกตั้งจังหวัดนครราชสีมา ตลอดจนพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา ซึ่งเป็นพื้นที่ตัวอย่างประชากรวิจัย

บทที่ 4 ว่าด้วยผลการวิจัย การวิเคราะห์และการตีความหมายผลการวิจัย ทั้งที่ได้มาจากแบบสอบถาม ตลอดจนจากการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลเสริมในการศึกษานี้

บทที่ 5 เป็นการสรุปผลการวิจัย เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะบางประการ สำหรับใช้เป็นแนวทางการศึกษาต่อไป.